

روابط و همکاریها با ایران برای ارمنستان از اهمیت فراوان

برخوردار است

مسکو- سفیر ارمنستان در روسیه در گفت و گو با یک رادیوی این کشور برای حل و فصل مساله هسته ای ایران از طریق مذاکره ابراز امیدواری کرد و گفت: روابط و همکاریها با ایران برای ارمنستان از اهمیت فراوان برخوردار است

به گزارش ایرنا از مسکو، "اولگ یسیان" امروز چهارشنبه در گفت و گو با رادیو "اکومسکو" گفت: ارمنستان بدقت رویدادهای کشورهای همسایه خود از جمله ایران را پیگیری می کند و نمی تواند نسبت به رویدادهایی که در نزدیکی مرزهای خود رخ می دهد بی تفاوت بماند. سفیر ارمنستان به روابط عالی کشورش با جمهوری اسلامی ایران اشاره کرده و خاطر نشان کرد: روابط و همکاریها با ایران برای ارمنستان از اهمیت فراوان برخوردار است. وی گفت: در شرایط محاصره اقتصادی ارمنستان که متأسفانه تاکنون ادامه دارد، ایران تنها مسیر برای تردها و حمل محمولات ارمنستان بوده است و طرف ارمنی امیدوار است که ایران و جامعه جهانی تنها از راه مذاکره به راهکار مطلوب دست یابند. گفتنی است مرزهای ارمنستان و آذربایجان و ترکیه به دلیل مناقشه قره باغ بسته است و با توجه به اینکه مسیر راه آهن گرجستان به روسیه اکثراً به دلیل اختلافات این دو کشور برای ارمنستان مسدود می باشد این کشور تنها از طریق ایران، مبادلات بازرگانی انجام می دهد.

"لینا ملکمیان" نویسنده کتاب نیز گفت: این کتاب گزیده تحقیقی هفت جلدی است که به دو زبان فارسی و انگلیسی تدوین شده است. این اثر، خلاصه ای از نتیجه گیری های تحقیق است که به دور از جنبه های روش شناسی آن، به گونه ای برگزیده شده که همه بتوانند بهره ای، هر چند اندک، از آن ببرند. وی افزود: در روابط علمی و فرهنگی ایران و ارمنستان گام های تازه ای برداشته شده و فعالیت های جدیدی در حال شکل گیری است. نویسنده کتاب خاطر نشان کرد: انقلاب اسلامی ایران و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی موجب شکل گیری سیستم های ایدئولوژیک خاص در ایران و ارمنستان شد و این روند در راستای حفظ و توسعه ارزش های ملی، ترویج و استحکام فرهنگ های این دو کشور به کار می رود. وی افزود: اساس ایدئولوژیک ایران، دین اسلام است و دولت ایران پیشرفت فرهنگ را در همبستگی با این ایدئولوژی می بیند. البته در عین تفاوت های فرهنگی، شباهت های ارزشی زیادی میان ایرانیان و ارمنیان وجود دارد که عامل مهمی برای تقویت روابط آنها شده است. ملکمیان در پایان، از مسئولان رایزنی فرهنگی ایران، کتابخانه ملی، دانشگاه تهران، مجلس شورای اسلامی و سایر مراکز پژوهشی در ایران و ارمنستان تشکر و قدردانی کرد. درحاشیه این مراسم نیز نمایشگاهی از نمونه آثار علمی، آموزشی و پژوهشی لینا ملکمیان شامل نمونه هایی از پایان نامه ها، سخنرانی ها، مقالات، طرح ها، کتاب های درسی و گزارشات به معرض رای دید عموم گذاشته شد.

ایران و ارمنستان همکاری های خود را در ورزش شطرنج توسعه

می دهند

تهران - جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ارمنستان توافق کردند در حوزه ورزش شطرنج همکاری های خود را گسترش دهند.

به گزارش ایرنا به نقل از روابط عمومی فدراسیون شطرنج، توافق دو کشور ایران و ارمنستان پس از آن صورت گرفت که "محمدجعفر کامبوزیا" رئیس فدراسیون شطرنج ایران با همتای ارمنستانی خود در ایروان مرکز ارمنستان دیدار و گفت و گو کرد. ریاست فدراسیون شطرنج ارمنستان را "سرژ سرگیسیان" رئیس جمهوری ارمنستان به عهده دارد. همچنین دو طرف در این دیدار بر لزوم همکاری های دوجانبه در رشته ورزشی شطرنج تأکید کردند. طرفین در این دیدار در زمینه برگزاری مسابقات، اردوهای تدارکاتی، دوره های آموزشی و سایر همکاری های ورزشی در رشته شطرنج توافق کردند. ارمنستان از جمله کشورهای صاحب نام در رشته شطرنج در جهان است و در هر دو المپیاد جهانی شطرنج اخیر در سال های ۲۰۰۶ میلادی که در ایتالیا برگزار شد و ۲۰۰۸ میلادی که در آلمان برگزار شد، با اقتدار به مقام قهرمانی جهان رسید. کشور ارمنستان هم اکنون ۳۱ استاد بزرگ، ۱۹ استاد بین المللی و ۲۳ استاد فیده دارد.

ایرانیان سوگوار پدر علم روباتیک ایران

پرتال خبری ارامنه ایران 09 July, 2010 05:01:00

پروفسور کارولوکس استاد نام آور دانشکده فنی دانشگاه تهران در سن ۵۹ سالگی درگذشت.

کارولوکس یک دانشمند از ارمنیان ایرانی و از پژوهشگران به نام سیستم های هوشمند در ایران بود. او مدرک کارشناسی ارشد مهندسی برق را از دانشگاه تهران (۱۹۷۳ میلادی) دریافت کرد و در سال ۱۹۷۶ میلادی مدرک دکترای خود را از گروه مهندسی برق و علوم کامپیوتر دانشگاه برکلی با گرایش مهندسی

کتاب گزیده تعاملات و تشابهات فرهنگی ایران و ارمنستان

رونمایی شد

کتاب "گزیده ای از تعاملات و تشابهات فرهنگی بین ایران و ارمنستان از دیرباز تا کنون" به قلم لینا ملکمیان در محل کانون نویسندگان ارمنستان، رونمایی شد. به گزارش ایرنا از سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رئیس کرسی ایران شناسی دانشگاه دولتی ایروان در مراسم رونمایی این کتاب گفت: روابط ایرانی - ارمنی که از پستوانه چند هزار ساله برخوردار است، در عرصه فرهنگی هنوز به طور عینی و همه جانبه مورد مطالعه قرار نگرفته است و این کتاب یکی از آثار ماندگار در این زمینه به شمار می رود. آساطوریان افزود: نگارنده کتاب، جسورانه به تحقیق مسائل پیچیده و منحصر به فرد در محدوده زمانی گسترده پرداخته و موفق به ارائه اثری ارزشمند و آکادمیک با استناد به مأخذ متعدد شده است.

وی خاطر نشان کرد: بخش عمده پژوهش به بررسی گسترده و ارزش گذاری در خصوص ارتباطات ایرانی - ارمنی در زمینه های مختلف فرهنگ معنوی و مادی اختصاص یافته و جلوه هایی از ارتباطات و مناسبات متقابل و گسترش روابط فرهنگی ایرانی - ارمنی را نمایان کرده است. سید علی سقائیان سفیر ایران در ادامه این مراسم، با اشاره به تلاش های ارامنه در ایران، گفت: اینکه ارامنه در ایران به این توانمندی و عظمت رسیده اند، نشان از تعامل ایرانیان با آنان بوده و نویسنده این موضوع را در کتاب خود به زیبایی شرح داده است. "محمدرضا شکبیا" رایزن فرهنگی ایران نیز در این مراسم گفت: این کتاب علمی - تحقیقی در مدت چند سال پژوهش گردآوری و به زیور چاپ آراسته شده است. این کتاب حاصل تلاش یک استاد مردم شناس است که با استفاده از اندیشه ریاضی پیوسته نوآوری کرده و مطالب جدیدی را در کتاب ارائه کرده است.

صورتیکه ما وضع مشکلی داشتیم». آلیخانیان گذشته را با طنز خاص خود او که از مختصات یک انسان قوی و پیروز در زندگی است بیاد می آورد.

آلیخانیان فقط کلاس اول را تمام کرده مستخدم کافه و فروشنده جراید بوده است. پزشکی که عهده دار درس دادن به او شد بود او را با علوم طبیعی آشنا نمود. آلیخانیان با چنان سرعتی تمام اطلاعات عمومی را جذب می نمود که بزودی احساس کرد که احتیاج به معلومات عالی تری دارد.

آکادمیسین آرتم آلیخانیان فیزیکدان معروف ارمنی هنگام امضاء کرده با پروفیسور سی. آکلوندتسو فرهنگستان علوم یوسوئه

اغلب، زندگی مسایل خارقی

العاده ای سر راهش قرار می داد. در سالهای انقلاب در سنین جوانی آلیخانیان با تفاق پدرش که راننده لکوموتیو بود گاردهای سفید لهستانیها را از درون قطار سریع السیر به رگبار گلوله های مسلسل می بست. بعد، وقتی که طوفان انقلاب خاموش شد، آلیخانیان به لنینگراد رفت و در آنجا یکمرتبه داوطلب اسم نویسی در سه آموزشگاه عالی شد. سرانجام آلیخانیان دانشگاه را برای ادامه تحصیل انتخاب کرد و شاگرد آکادمیسین یوفه شد. آکادمیسین یوفه عده زیادی از فیزیکدانان برجسته شوروی را تعلیم و تربیت نموده است آلیخانیان از زمان تحصیل در دانشگاه دوست لئولاندائو برنده معروف جایزه نوبل، گردید.

محیط جستجوهای رمانتیک علمی که آلیخانیان از نخستین قدمهای زندگی خود در آن غوطه ور شد سبک فعالیتهای بعدی او را مشخص نمود.

یک دانشمند فیزیکدان

... سال ۱۹۴۲ بود، سال ناراحتی و جنگ مخرب با آلمان فاشیست. در دامنه های آراگاتس دسته کوچکی که مجهز به وسایل و لوازم علمی بود از کوه بالا می رفت. ریاست این دسته به عهده آلیخانیان بود. در آن زمان دانشمند ارمنی علاقه زیادی به مطالعه تشعشعات کیهانی بعنوان ذرات دارای انرژی زیادی کسب کرده بود. هر قدر انسان به کیهان نزدیکتر باشد امکان برخورد او با ذرات بدوی کیهانی بیشتر است. دسته محققان به علامت ۳۲۵۰ متر رسیدند. اینجا در میان دریای برف چادر زدند و به اولین کشفیات علمی نایل شدند آلیخانیان توانست ثابت کند که در اشعه کیهانی مقدار زیادی پروتون وجود دارد. از آنزمان بیست و پنج سال گذشته است. دانشمندان با صدها نوع ذرات کیهانی آشنا شده اند و در این کشفیات دانشمندان آزمایشگاه علمی آراگاتس و لوازمی که پیدایش ذرات ناشناس را ثبت کردند سهم بسزایی دارند. امروزه دکل های سیمهای ناقل برق فشار قوی به کوهها راه یافته و به کوئی که

کنترل دریافت کرد.زمینه پژوهشهای او پیشبینی سریهای زمانی، مدلهای عاطفی و منطق فازی است.او در سال ۱۳۸۵ خورشیدی به عنوان چهره ماندگار شناخته شد.

کارو لوکس متولد سال ۱۳۲۸ در «اصفهان» و بزرگ شده در تهران است. کارو لوکس (Caro Lucas) بنیانگذار و مدیر «قطب کنترل و پردازش هوشمند» بود.

در طی سالهای ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۶ مدیر «پژوهشگاه دانشهای بنیادی» (IPM) و در سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۶۷ رئیس دپارتمان ECE دانشگاه تهران بود. از فعالیتهای دانشگاهی وی در دانشگاههای خارج از کشور می توان به عضویت در هیات علمی دانشگاه تورنتو کانادا، دانشگاه کالیفرنیا (برکلی)، دانشگاه گاریونیس و دانشگاه کالفرنیا (لس آنجلس) به عنوان دانشیار مدعو اشاره کرد. وی پدر علم ربانیک ایران شناخته می شود. پرفسور کارو لوکس در ۱۸ تیرماه ۱۳۸۹ دار فانی را وداع گفت.

نامداران علمی ارمنی در مطبوعات فارسی
ماهنامه دانشمند امرداد ماه ۱۳۸۸

آشنایی با دانشمندان معاصر آکادمیسین آلیخانیان، یک دانشمند برجسته ارمنستانی (۱۹۷۸-۱۹۰۸)

آرتم آلیخانیان در زمینه فیزیک هسته ای و تشعشعات کیهانی مطالعاتی ارزنده دارد. در میان کوه های کوچکی که اطراف ارمنستان ساخته شده است شهر کوچکی وجود دارد که در آن فیزیکدانان زندگی می کنند. در تمام دنیا نظار دانشمندان متوجه این شهر کوچک می باشد. شهر فیزیکدانان خلقت و شهرت خود را مرهون فعالیت محققانی است که فعالیتشان تحت رهبری آکادمیسین آرتم آلیخانیان انجام می گیرد. آرتم آلیخانیان دانشمند معرفست که در زمینه فیزیک هسته ای و تشعشعات کیهانی و ذرات بدوی کیهانی کار می کند. بین ساختمانهای این شهر ساختمانی که دستگاه سنکروترون آروس در آن جا قرار دارد از همه ساده تر است. سه طبقه آن پایین تر از طبقه هم کف می باشد.

در این ساختمان تونل حلقوی کاملا محصور و محفوظی وجود دارد. مرکز کنترل مقدار تشعشعات و محلی که شدت الکترونها در آن از ۵۰ میلیون الکترون ولت به ۶ میلیارد الکترون ولت رسانده می شود پشت در فلزی سنگینی قرار دارد که صدها کیلوگرم وزن دارد. در طبقه بالا دستگاههای تلویزیون و لوازم تسریع الکترونها و وسایل اتوماتیک مختلف نصب شده است. از اینجا می توان حرکت دسته های الکترونها را که در سلول تسریع کننده سرعت می گیرند مشاهده نمود. روی بام ساختمان سیمهای متعدد دستگاههای الکتریکی مشاهده می شود. ظرفیت باتری کندانسه این ساختمان را از لحاظ نیروی برق می توان با ظرفیت کره زمین مقایسه نمود. کسانیکه کار تسریع کننده را اداره و کنترل می کنند عموما لیسانسیه های دانشگاه ایروان و آموزشگاههای لنینگراد هستند. آکادمیسین آلیخانیان در خصوص جوانانی که بعد از تحصیل در دانشگاه راه خود را زیر نظر او شروع کرده اند می گویند: «ما باید جای خود را به این شکوفه ها بدهیم».

اشخاص بالغ اغلب ضمن توجه به جوانان، گذشته خودشان را با زندگی جوانان مقایسه می کنند. آنها اغلب می گویند: «زندگی آنها سهل و آسان است در

زیر ابرها ساخته شده است نیروی برق می دهند.

دانشمند ارمنستان با همسر و فرزندانش در باغ و مای خود

هر کس که در زندگی خود با این شخص روبرو می شود به اخلاق و دقت وارده و محبت او احترام می گزارد. آلیخانیان بقدری دقیق است که ساعت را می توان از روی وقت رفتن او به سرکار میزان نمود. زمان در خدمت این انسان است و آلیخانیان زمانه را تابع برنامه های خود می سازد.

در باره عنوان شطرنج، منشا و تاریخ آن

(کوتاه شده)

پروفیسور ورنر زوندرمان - برلین
منبع، ایران نامه، ترجمه ادیک باغدادساریان

همگان بر این باورند که نام واژه شطرنج در بسیاری از زبان های اروپایی، مانند:

آلمانی **schach**

انگلیسی **chess**

فرانسوی **echec**

ایتالیایی **scacchi**

روسی **shakhmat**

بی گمان از واژه "شاه" فارسی گرفته شده است، لیکن از نام واژه مورد استفاده در مشرق زمین سرچشمه نمی گیرد. در برخی زبان های دیگر مانند اسپانیولی **ajedrez** و پرتغالی **xadrez** از واژه عربی "شطرنج" اخذ شده اند و هر دو آنها می توانند به واژه عربی دلالت داشته باشند که خود واژه عربی یک واژه عاریتی از زبان فارسی است. منابع زبان پهلوی ایرانی (فارسی میانه) نشان می دهند که گونه **cting** و **chatrang** معرب شده بصورت واژه شطرنج عربی در آمده است. با توجه به اینکه حروف "ج" و "گ" فارسی در زبان عربی وجود ندارند، لذا این حروف به ترتیب بصورت "ش" و "ج" در آمده اند. این امر یک ویژگی نگارشی (املایی) است و به میانجیگری زبان آسوری در عاریت گرفتن واژه های فارسی میانه دلالت می کند.

با این وصف، واژه فارسی میانه "چترنگ" (**chatrang**) خود یک واژه عاریتی است و نمی تواند واژه بومی باشد زیرا گروه آوایی **tr** فارسی میانه متفاوت است. واژگانی که شامل **tr** هستند باید **tar** تلفظ شوند. اگر "چترنگ" واژه عاریتی است، پس باید از زبان هندی باستان یعنی سانسکریت و از واژه **catranga** (به معنی چهار ضلعی یا متشکل از چهار جزء یعنی فیل، اربه جنگی، سواره نظام و پیاده و در جمع بصورت سپاه) سرچشمه گرفته باشد. جزء **anga** (به معنی ضلع، سو، جزء) یک واژه هندی است و همترازی در زبانهای ایرانی ندارد. و جزء **catr** در واژه های ایرانی مترادف "چهار" موجود نیست. در اینجا آوای قدیمی **t** (مقایسه شود با **quat(t)uor** لاتین) متحول می شود و به صورت **chafar** پارتی و **chahar** فارسی در می آید. واژه **catranga**

در عین حال در هیچیک از زبانهای ایرانی نزدیک به هندی یافت نمی شود.

بدین سان، نام شطرنج در دوران پیش از اسلام از هند به ایران رفته است و نمی توان عکس آن را (از ایران به هندوستان) مد نظر داشت.

برگ اشتراک ماهنامه لويس

اشتراک ۶ ماه ۳/۰۰۰ تومان

اشتراک یک سال ۶/۰۰۰ تومان

نام: ..... نام خانوادگی ..... تلفن: .....

نشانی: .....

لطفاً مبلغ اشتراک یا کمکهای مالی خود را به حساب شماره

۱۴۰۶۸۶۴۹۲ بانک تجارت مجدیه شعبه سه راه ارامنه، بنام ادیک

باغدادساریان واریز و رسید آن و این برگ اشتراک را به تهران صندوق

پستی ۹۴۸۸-۱۵۸۷۵ ارسال نمایید.

هنگامی که آلیخانیان بطرف قله آراگاتس می رود ظرف چند ساعت خود را از گرمای تابستان به سرمای زمستان می رساند پشت پیچ و خمهای بی حساب تونل عمیق برقی که محصول کار یک تراکتور نیرومند است. در زمینه آسمان، دیوارهای سنگی آزمایشگاه علمی هویدا می گردد. اینجا حرارت متوسط سالانه ۲/۷ درجه زیر صفر است. موقعیکه در دشت آراغات درختان هلو و زرد آلو شکوفه می زند برف سنگین هنوز سر راه آزمایشگاه علمی قرار دارد. ساختمان ها بوسیله راهروهای زیر زمینی بهم ارتباط یافته اند. بالا طوفان برف انسان را از پای در می آورد. فشار ستون جیون تا درجه ۴۹۰ پایین می آید. جوشش آب در ۸۰ درجه بالای صفر شروع می شود و سیب زمینی را باید نپخته مصرف کرد. زندگی در شرایط مزبور بیش از دو ماه ممکن نیست گرچه در اینجا بهترین شرایط فراهم شده است.

آزمایشگاه دیگری که نورآمبرد نام دارد نیز برای آزمایشهای طولانی اختصاص دارد. این مرکز در سال ۱۹۵۷ در ارتفاع ۲ هزار متری ساخته شده است. همه جا چمن زارهای کوهستانی گسترده شده و هوا صاف و تمیز است. در این آزمایشگاه تاثیر متقابل پروتون ها و نوترون ها با هسته های آنها در شرایط صدها میلیارد الکترون ولت که هنوز هیچ تسریع کننده ای موفق به یک چنین تقویتی نشده است عملی می گردد. در نورآمبرد هر ساله دوره های اجلاسیه مکتبی که به مسائل ذرات بدوی اختصاص دارد تشکیل می شود. در این اجلاسیه ها معروف ترین فیزیکدانان بسیاری از کشورها و جوانان با استعداد شرکت می کنند. ریاست نورآمبرد نیز بعهده آلیخانیان است. آثار این مکتب بزبان های مختلف انتشار می یابد.

مردی دانشمند و هنرمند

انستیتوی علمی تحقیقی فیزیک در ایروان و ایستگاه علمی مجاور آن تسریع کننده تمام این ها نتایج فعالیت ثمر بخش آرتم آلیخانیان می باشد. هر یک از آثار او محشون از تمدن و پیشرفتی است که حاکی از کار خلاقه این دانشمند می باشد.

آلیخانیان ۶۰ سال دارد. این سن، سن انسان های خردمند و وقت بازده نیروهای اندوخته می باشد. آلیخانیان مانند گذشته، باشور و اشتیاق به دنیا می نگرد و محدود به مسایل اختصاصی نمی شود. آلیخانیان به شعر علاقه زیادی دارد و می تواند بدون خستگی شعر بخواند. او اشعاری را که دوست می دارد از حفظ است. آلیخانیان اعضای خانواده اش را دوست می دارد و وقت زیادی صرف بچه های موطلابی خود می کند.

خانه او خانه یک کلکسیونر پر شور است. در خانه آلیخانیان مجموعه بزرگی از آثار نقاشی قرن بیستم وجود دارد. بین تابلوها می توان آثار ساریان و اشترنبرک و نقاشان دیگر را مشاهده نمود بسیاری از تابلوها را نقاشان سرشناس به او هدیه کرده اند. آلیخانیان بین دانشمندان و هنرپیشگان و نقاشان دوستان بیشماري دارد.